

Пріснякова Людмила Макарівна

т.в.о. завідувача кафедри
психології та педагогіки,
кандидат психологічних наук, доцент

Павловська Ірина Олександрівна

викладач кафедри психології та педагогіки

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА: ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

Інформаційна безпека грає ключову роль в забезпеченні важливих інтересів громадян, юридичних осіб і держави. Це, насамперед, обумовлено потребою створення розвинутого і захищеного інформаційного середовища суспільства. Інформатизація веде до створення зовні єдиного інформаційного простору, в рамках якого проводиться накопичення, обробка, зберігання і обмін інформацією між суб'єктами цього простору - людьми, організаціями, державами. Формується єдина інформаційно-телекомунікаційна система, в яку включені сьогодні всі найбільш розвинені країни світу. Джерела погроз інформаційній безпеці можуть бути зовнішні та внутрішні.

До *зовнішніх погроз* інформаційній безпеці відносяться:

- підготовка і проведення рядом організацій політики, пов'язаної із створенням засобів дії на інформаційну інфраструктуру та інформаційні ресурси;
- діяльність політичних, релігійних, економічних, військових і структур;
- діяльність терористичних і злочинних організацій і груп;
- активізація духовно-культурної і ідеологічної експансії і посилення залежності молодого покоління від зовнішніх інформаційних дій.

До *внутрішніх погроз* інформаційній безпеці можна віднести:

- зростання злочинності, криміналізація суспільства;
- зниження рівня освіти, зростання соціального нещастя;
- недостатня інформатизація у сфері державного управління;
- комп'ютерні злочини.

Виникли і нові чинники, які необхідно враховувати при оцінці реального стану інформаційної безпеки та визначенні ключових проблем в цій області. Причини внутрішніх погроз зобов'язані своїм існуванням появі усередині системи безлічі елементів: підструктур, для яких звичний режим функціонування став з огляду на ряд обставин неприпустимим. Проведемо умовну класифікацію погроз. Всю безліч погроз розіберемо на два класи - зовнішні і внутрішні. Потім - на погрози, що усвідомлюються і неусвідомлювані системою. У свою чергу, усвідомлювані погрози можуть бути реальними і нереальними (нездійсненними). Можна дати і змістовніші класифікації, наприклад, виду та ієрархічну. Загалом чинники погроз інформаційній безпеці можна розділити на політичних, економічних і організаційно-технічних.

У літературі поняття «безпека» трактується як відсутність загрози кому-небудь, чому-небудь. У найбільш загальному вигляді інформаційна безпека може бути визначена як неможливість нанесення шкоди властивостям об'єкту безпеки, що обумовлюються інформацією і інформаційною інфраструктурою.

У структурі поняття «безпека», виділяються об'єкт безпеки, загрози цьому об'єкту і забезпечення його безпеки від прояву погроз.

Об'єкт безпеки - це те, що захищається від угроз. Об'єктом безпеки може бути річ, біологічний організм, людина, суспільство. Безпека об'єкту характеризується безпекою його властивостей. До таких властивостей суспільства належить наявність різних сфер суспільного життя. Відповідно в змісті національної безпеки розрізняють державну, економічну, суспільну, оборонну, інформаційну, екологічну і іншу безпеку.

Інформація з ресурсу з розвитком комунікаційних і інформаційних технологій перетворюється в національно світовий ресурс.

Екран телевізора або комп'ютера став головним носієм інформації для сучасної середньостатистичної людини. При цьому швидкість створення картин, понять образів така висока, що на обдумування отриманої інформації вже немає часу. У результаті діалог зник, залишилося тільки читання-споживання. Наслідком цього є зміна психологічного потенціалу - базової спрямованості особі, характерологічних особливостей і інтелекту людини, його

психофізіологічного стану. На практиці мають місце прояви «Віртуалізма» - спрямованості особи на відхід від реальних життєвих вражень і проблем у віртуальний світ, що створюється інформаційними засобами, і «Авіталізма» - втрати глибинних життєзберігаючих установок особи, тобто зламу психологічних бар'єрів особи, що перешкоджають невмотивованому нанесенню шкоди іншим живим істотам або самому собі (останнє може виявлятися, наприклад, під впливом сприйняття і засвоєння на підсвідомому рівні «розважальних» вбивств, різного роду жорстокостей, якими ґрунтовно заповнений телевізійний екран і які покладені на основу багатьох комп'ютерних ігор).

По оцінках психологів, тільки 15-25% населення здібні критично засвоювати інформацію, а до 75 %, людей володіють підвищеною навіюваністю. Внаслідок цього застосування сучасних засобів і способів масової інформації забезпечує керованість суспільством. На зміну фізичному і економічному насильству прийшло інформаційне насильство: маніпулювання свідомістю людей, вторгнення в їх психіку і внутрішній світ. Одним з побічних ефектів інформатизації стали психологічні і інформаційні війни. Вони несуть серйозну загрозу інформаційній безпеці країни. Психологічна і інформаційна війни є спорідненими і мають достатньо загальних рис. Проте психологічна війна з'явилася раніше, ніж інформаційна. Психологічна війна в широкому сенсі - це боротьба в духовній області в цілому, універсальний спосіб дії на всі елементи суспільної свідомості.

Санаков Дмитро Борисович
завідувач кафедри,
кандидат юридичних наук, доцент

Соломіна Ганна Валеріївна
доцент кафедри
фінансово-економічної безпеки,
кандидат економічних наук

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ОФШОРИЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Сучасну світову економіку важко уявити без функціонування офшорного бізнесу. Підприємці більшості країн використовують офшорні центри для максимізації прибутку, зменшення податків та захисту власного капіталу, переходячи до тіньового сектору, уповільнюючи економічний розвиток країни, створюючи перепони для трансформаційних процесів, котрі спрямовані на покращення добробуту держави.

Варто зазначити, що сьогодні проблеми діяльності офшорних компаній та комплекс проблем, пов'язаних з виникненням та функціонуванням офшорних зон, є предметом дослідження багатьох дослідників. Питанням впливу офшорних зон на економіку України присвячують свої праці такі науковці, як, Бозуленко О.К., Волкова Ю.О., Полотенко Д.В., Шереметинська О.В., Редзюк Є.В.

Вітчизняний бізнес не є винятком і знаходяться поміж лідерів за кількістю створених офшорних компаній, діяльність яких негативно впливає на державний бюджет та економічне зростання.

Серед основних причин такої ситуації можна виокремити фактори регуляторної політики, в контексті оподаткування діяльності, що також підтверджуються дослідженнями PWC [1], згідно яких Україна займає першу позицію у рейтингу кількості податків, відповідно до Податкового кодексу, нараховується 7 загальнодержавних і 4 місцевих (без урахування військового збору) податків.

Також, можна погодитися з професором Ф. Шнайдером, що ключовим фактором переходу підприємств до тінізації отриманих доходів є саме примусовий характер заходів влади щодо виконання регуляторних норм, а не їх кількість, які все одно, переважно, не виконуються. У своїх роботах він вказує на те, що зростання на один пункт у індексі регуляторної політики (він має п'ять пунктів, де найвищий відповідає найвищому рівню регуляції) призводить до зростання тіньової економіки на 8,1% – у вимірі ВВП на душу населення [2].

Реакцією бізнесу на високий податковий тиск та незахищеність інтересів спостерігається прогресуюча офшоризація бізнесу (перереєстрація прав власності на офшорні компанії). За